

Sygn. akt III CZP 41/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa P. J.
przeciwko Kołu Łowieckiemu "E." w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 września 2013 r.,
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Okręgowy w S.
postanowieniem z dnia 14 stycznia 2013 r.,

„Czy pojęcie „cena skupu” zawarte w § 4 ust. 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 roku w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz.U. z 2010 roku, Nr 45, poz. 272) odnosi się do wartości średnich, czy też możliwe jest określenie ceny skupu na podstawie jednostkowej umowy kontraktacji, której stroną jest poszkodowany rolnik?”

odmawia podjęcia uchwały

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 23 marca 2012 roku w sprawie ...246/10 Sąd Rejonowy w G., uwzględniając powództwo w całości, zasądził od pozwanego Koła Łowieckiego „E.” w S. na rzecz powoda P. J. kwotę 41.474,18 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2010 r. do dnia zapłaty, tytułem naprawienia szkody, wyrządzonej w plantacji kukurydzy, należącej do powoda, przez dziki i jelenie. Sąd wskazał, że zarówno sam fakt wyrządzenia szkody, jak i jej zakres, w szczególności powierzchnia uszkodzonej plantacji i ilość zniszczonych zbiorów kukurydzy, nie były sporne między stronami. Spór dotyczył wysokości należnego powodowi odszkodowania. Sąd Rejonowy wyliczył, zasądzoną na rzecz powoda kwotę 41.474,18 zł, w oparciu o opinię biegłego sądowego uznając, że skoro na terenie, na którym wystąpiła szkoda, nie jest prowadzony skup zielonki kukurydzianej, należało uwzględnić cenę rynkową tego produktu rolnego, czyli cenę wskazaną w zawartej przez powoda, w dniu 30 marca 2010 roku, z „B.- T.” spółką z o.o. w C., umowie kontraktacji. W umowie tej spółka zobowiązała się kupić od powoda zieloną kukurydzę do produkcji biogazu za cenę 25 euro za tonę oraz ponieść koszty produkcji, w tym koszty zbioru i transportu surowca. Sąd Rejonowy uznał kwotę 25 euro za tonę kukurydzy zielonej za cenę rynkową, argumentując, że to ona wyznacza cenę, którą powód mógł uzyskać na danym rynku za kukurydzę.

Rozpoznając apelację wywiedzioną przez pozwanego od powyższego wyroku, w której apelujący zarzucił, między innymi, naruszenie prawa materialnego, a to paragrafu 4 ustęp 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 roku w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. z 2010 roku, Nr 45, poz. 272) przez błędne przyjęcie, że cena wskazana w umowie kontraktacji jest ceną rynkową płodu rolnego z dnia ostatecznego szacowania szkody w rozumieniu tego przepisu, Sąd Okręgowy przedstawił do rozpoznania Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne:

„Czy pojęcie „cena skupu” zawarte w § 4 ust. 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 08 marca 2010 roku w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach

rolnych (Dz. U. z 2010 roku, Nr 45, poz. 272) odnosi się do wartości średnich, czy też możliwe jest określenie ceny skupu na podstawie jednostkowej umowy kontraktacji, której stroną jest poszkodowany rolnik?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz doktrynie ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym, przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne, musi mieć charakter abstrakcyjny, dotyczyć wykładni przepisów prawa oraz mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, którą rozpoznaje sąd, przedstawiający zagadnienie prawne (por. uchwały SN: z dnia 17 grudnia 1991 r., sygn. akt III CZP 129/91, niepubl.; z dnia 11 lutego 1999 r., sygn. akt III ZP 39/98, OSNAP 2000 r., nr 7, poz. 284 oraz z dnia 15 października 2002 r., sygn. akt III CZP 66/02, niepubl.). Musi także zachodzić integralny związek między rozstrzygnięciem problemu prawnego, wskazanego przez sąd, a rozpoznawanym środkiem odwoławczym (por. postanowienie z dnia 17 kwietnia 2009 r., III CZP 10/09 - niepubl.).

W niniejszej sprawie brak jest związku między pytaniem Sądu Okręgowego, a treścią i motywami wyroku Sądu Rejonowego oraz zarzutami apelacji strony pozwanej. Paragraf 4 ustęp 7 cytowanego wyżej rozporządzenia, przewiduje, że wysokość odszkodowania za szkody w uprawach i płodach rolnych, spowodowane przez zwierzynę łowną, ustala się, mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku, gdy skup nie jest prowadzony - cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody. Wysokość odszkodowania pomniejsza się odpowiednio o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania.

Cytowany przepis reguluje sposób postępowania przy ustalaniu wysokości odszkodowania należnego rolnikowi, dając pierwszeństwo kryterium ceny skupu danego płodu rolnego. Dopiero, gdy na obszarze, na którym szkoda łowiecka wystąpiła, skup danego artykułu rolnego nie jest prowadzony, przepisy rozporządzenia wskazują na kolejny miernik – cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody.

W rozpoznawanej sprawie, Sąd Rejonowy, wskazując na brak możliwości przyjęcia ceny skupu jako podstawy obliczenia odszkodowania za zniszczoną

zielonkę kukurydzianą, zastosował kolejne przewidziane w przepisie rozporządzenia kryterium - cenę rynkową, uznając, że stanowi ją, uzgodniona przez powoda w umowie kontraktacji zawartej w dniu 30 marca 2010 roku, z „B.- T.” spółką z o.o. w C. cena 25 euro za tonę zielonej kukurydzy.

Tymczasem pytanie prawne Sądu Okręgowego dotyczy sposobu rozumienia pojęcia „cena skupu” czyli miernika, którego Sąd Rejonowy nie stosował przy obliczaniu zasądzzonego na rzecz powoda odszkodowania za zniszczone plony.

Do tego kryterium nie odwołuje się także apelujący, kwestionujący w apelacji sposób rozumienia przez Sąd pierwszej instancji pojęcia „ceny rynkowej”, utożsamianej przez ten Sąd z ceną wskazaną w umowie kontraktacji łączącej poszkodowanego rolnika ze spółką.

W związku z tym, skoro kwestia wykładni pojęcia „cena skupu” nie ma jakiegokolwiek znaczenia dla wyniku sporu, a przedstawione zagadnienie prawne nie zawiera wątpliwości, których wyjaśnienie jest niezbędne do rozstrzygnięcia tej sprawy, zachodziły przesłanki do odmowy udzielenia odpowiedzi (art. 390 k.p.c. oraz art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 z późn. zm.).

Niezależnie od powyższego wskazać trzeba, że także przy interpretacji pojęcia „cena rynkowa” artykułu rolnego dla potrzeb ustalenia odszkodowania za szkodę łowiecką, brak jest podstaw do utożsamiania jej z cenami, uzgadnianymi w indywidualnie zawieranych przez poszkodowanego rolnika w umowach, dotyczących upraw rolnych, w których następnie doszło do szkody łowieckiej.

Art. 46 ustęp 1 punkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 roku – Prawo łowieckie (Dz.U. z 2005 r, nr 127, poz. 1066 ze zm.) przewiduje, że dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie i sarny. Przepis ten pełni funkcję kompensacyjną, związaną z ograniczeniami prawa własności upraw rolnych, które z mocy powszechnie obowiązujących przepisów musi znosić posiadacz gruntów rolnych ze względu na konieczność realizacji interesu publicznego, jakim jest gospodarka łowiecka, a w jej ramach ochrona zwierzyny łownej, żyjącej w stanie wolnym, jako elementu środowiska naturalnego. Ma na celu rozwiązywanie nieuniknionych konfliktów, jakie na tle prowadzonej

gospodarki łowieckiej pojawiają się między sferą interesów gospodarczych posiadaczy upraw rolnych i sferą interesu publicznego (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu Sędziów SN z dnia 27 listopada 2007 roku, III CZP 67/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 54).

Ustanowioną w art. 46 prawa łowieckiego, zawężoną podmiotowo i przedmiotowo odpowiedzialność o bardzo surowym charakterze, wyłącza tylko wykazanie jednej z okoliczności wymienionych w art. 48 prawa łowieckiego, wśród których nie ma przesłanek egzoneracyjnych zwykle eliminujących odpowiedzialność na zasadzie ryzyka (siła wyższa, wyłączna wina poszkodowanego lub wyłączna wina osoby trzeciej), co sprawia, że jest ona kwalifikowana w doktrynie jako odpowiedzialność absolutna, bezwzględna lub odpowiedzialność szczególna z tytułu ryzyka (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 7 grudnia 2007 roku, III CZP 120/07, OSNC 2008, nr 12, poz. 136).

Okoliczność ta nie może pozostawać bez wpływu na sposób ustalenia odszkodowania należnego rolnikowi, w którego uprawach doszło do szkody, wyrządzonej przez zwierzęta łowne wymienione w przywołanym wyżej przepisie.

Całokształt regulacji odpowiedzialności za szkody łowieckie wskazuje, że poszkodowanemu rolnikowi służy prawo do odszkodowania, obliczonego według stawek zobiektywizowanych, wynikających z układu cen artykułów rolnych na lokalnym rynku. Podstawą ustalenia wartości rynkowej rzeczy, będącej przedmiotem powszechnego obrotu, nie może być więc cena ustalona w umowie między rolnikiem a innym podmiotem, z uwagi na to, że może ona być rezultatem indywidualnie uzgodnionych przez strony warunków umowy, wynikających ze specyficznego splotu ich relacji faktycznych i prawnych, a więc okoliczności często przypadkowych (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 12 października 2001 roku, III CZP 57/01, OSNC 2002, nr 5, poz. 57).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.